

соціальної активності, критичного мислення, комунікативних навичок і відповідального ставлення до громади. Подальші наукові дослідження мають бути спрямовані на розробку методичних рекомендацій і дидактичних моделей, що забезпечать ефективне використання мультимедіа в контексті громадянської освіти.

Список використаних джерел:

1. Коноваленко В. О. Використання мультимедійних технологій в організації співробітництва вчителя та учнів у початковій школі. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 13 (3). С. 270-274.
2. Лютенко М. Г. Практичне використання мультимедійних технологій у початковій школі. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Педагогічні науки*, 2018. Вип. 4. С. 41-46.
3. Олійник Н. А. Латуша Н. В. Виховання національно-патріотичних цінностей у молодших школярів – пріоритетне завдання освітнього процесу. *Інновації в дошкільній і початковій освіті*, 2024. Вип 2. С. 16-27.
4. Олійник Н. А., Франчук Н. Л. Педагогічні умови формування громадянської компетентності учнів. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективність*, 2025. №7. С. 100-104.
5. Філімонова Т. В. Використання мультимедійних засобів у навчальному процесі для молодших школярів. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2024. Вип. 3. URL: <https://doi.org/10.57125/pedacademy>

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Коломійцева Ольга, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Хіля А.В., кандидатка педагогічних наук

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського*

У центрі уваги сучасної початкової освіти перебуває не лише засвоєння учнями обсягу базових знань, а й усвідомлений розвиток їхнього творчого потенціалу як ключової передумови майбутньої самореалізації в умовах стрімко змінного суспільства. Відтак особливої педагогічної уваги потребує вчасне розпізнавання й підтримка індивідуальних креативних проявів, що зароджуються ще в дошкільному віці та набувають особливої динаміки в молодшому шкільному періоді. Саме в цей час виникає сприятливе підґрунтя для цілеспрямованого розвитку креативних якостей, що потребує створення відповідних методичних умов та інноваційного освітнього середовища.

Творчий потенціал особистості, за Н. Латиш, тлумачиться як сфера можливих творчих проявів, що охоплює широкий спектр інтелектуальних, емоційних та вольових компонентів. До його структури дослідниця відносить задатки, загальний інтелект, пізнавальні інтереси, допитливість, емоційну насиченість діяльності, інтуїцію, креативність, наполегливість, а також особистісні стратегії і тактики розв'язання проблемних ситуацій [4, 35]. Центральною детермінантою в цьому контексті виступає здатність до творчості – уміння мислити нестандартно, адаптивно реагувати на невизначені ситуації та постійно вдосконалювати власний досвід.

Таким чином, творчий потенціал дитини доцільно розглядати не лише як латентний ресурс, а як динамічну систему внутрішніх можливостей, що активізується за умови наявності належного педагогічного впливу та сприятливого освітнього середовища.

У сучасному науково-педагогічному дискурсі утвердилася думка, що здатність до творчості є універсальною властивістю, притаманною кожній людині від народження. Особливо виразно вона проявляється в дитячому віці, коли мислення ще не сформоване під впливом стереотипів. Проте в умовах освітньої практики, зорієнтованої переважно на відтворення знань, цей потенціал нерідко приглушується. Водночас одним із провідних чинників, що

забезпечують збереження й розвиток творчого ресурсу дитини, є сміливість – уміння приймати рішення в умовах невизначеності, довіряти власному баченню, ризикувати та завершувати розпочате, не відмовляючись від ідеї під тиском зовнішніх чинників.

За таких обставин ключовим завданням учителя початкової школи є не лише формування навчальних умінь і знань, а й конструювання психологічно безпечного, підтримувального освітнього простору, в якому дитина матиме можливість вільно висловлювати ідеї, пробувати, шукати та помилятися – тобто навчатися через досвід і відкриття.

Творчий потенціал молодшого школяра, як засвідчують результати сучасних досліджень, розглядається як багатовимірне утворення, що поєднує інтелектуальні, емоційні та мотиваційні складники. Так, В. Іванова виокремлює у його структурі когнітивний компонент (знання, уміння, навички, необхідні для виконання творчих завдань), мотиваційний (інтереси, потреби, спрямованість на самовираження), а також емоційний (позитивне ставлення до діяльності, включеність у процес, здатність до емоційного відгуку) [3, 123–124]. Саме така комплексність дозволяє розглядати творчий потенціал не як локальну рису, а як цілісну внутрішню систему, що може бути активізована за умови цілеспрямованого педагогічного впливу.

Розкриття цієї системи передбачає не лише методичну гнучкість, а й оновлення освітнього змісту, що формує середовище для практичного застосування творчого досвіду. У цьому контексті інтегрований курс «Я досліджую світ» (далі – ЯДС) постає як ефективна освітня платформа, здатна інтегрувати знання з різних галузей через діяльнісний, дослідницький, мистецький і соціальний контексти, тим самим забезпечуючи умови для реалізації креативного потенціалу кожного молодшого школяра.

Загальновизнаним є положення про те, що сучасний молодший школяр потребує застосування інноваційних методів навчання, з огляду на вікові психологічні й фізіологічні особливості розвитку. Це стосується й розвитку творчого потенціалу, який потребує системного методичного супроводу.

Інноваційні методи трактуються як цілісна система прийомів, засобів і способів організації освітнього процесу, що спрямовані на активізацію інтелектуальної, емоційної та комунікативної сфери учнів. У межах курсу ЯДС найбільш ефективними виявляються ігрові, інтерактивні, проєктні та інформаційно-комунікаційні технології [2, 197].

Ігрові методи, такі як «Крісло автора» чи «Намалюй навпаки», сприяють розвитку мовленнєвої самостійності, емоційного самовираження та здатності до асоціативного мислення. Залучення учнів до інсценізацій на основі життєвих ситуацій забезпечує формування гнучкості у рольовому спілкуванні та стимулює мотивацію до навчання. Інтерактивні підходи на зразок «Асоціативного куща», «Мікрофона» чи «Мозкового штурму» формують продуктивне освітнє середовище, в якому дитина не лише засвоює знання, а й опановує навички аргументації, критичного мислення та взаємодії – ключові складники творчого потенціалу.

Особливу роль відіграють методи проєктного типу, зокрема створення лепбуків або міні-проєктів. Вони передбачають самостійний добір інформації, її структурування, візуалізацію й презентацію, що розвиває когнітивну гнучкість та навички самопрезентації. Діти вчаться презентувати продукт своєї діяльності, відповідати за результат, працювати в команді, що, в свою чергу формує підґрунтя для самостійності й ініціативності.

Мультимедійні технології, такі як анімовані презентації чи освітні відеофільми, забезпечують емоційно-змістовне занурення в тему, сприяючи формуванню цілісного впливу на когнітивний, мотиваційний та емоційний компоненти творчого потенціалу.

У контексті розвитку творчого потенціалу застосування інноваційних методів забезпечує не лише пізнавальну активність учнів, а й формує простір для вираження особистісного досвіду. Зокрема, за спостереженнями Ю. Бондар, інтерактивні завдання типу «Розкажи історію свого імені», створення моделей середовища для птахів чи драматизовані сценки (наприклад, телефонна розмова між здоровою та хворою дитиною) не лише активізують мовлення, а й

дозволяють емоційно прожити зміст навчального матеріалу, що посилює його засвоєння [1, 96].

Проте, варто зазначити, що доцільне впровадження зазначених методів потребує дотримання чітко окреслених методичних умов. Насамперед, важливо забезпечити відповідність обраних підходів віковим, когнітивним та емоційним особливостям дітей молодшого шкільного віку. Змістова та структурна організація завдань повинна бути варіативною, передбачати ігровий, дослідницький або проблемно-смысловий підхід, що формує внутрішню мотивацію до навчання. Водночас методи мають бути інтегровані в логіку уроку не епізодично, а як складова цілісної педагогічної стратегії, зорієнтованої на формування досвіду творчої діяльності.

Роль учителя у цьому процесі змінюється: він виконує функцію не лише транслятора знань, а й фасилітатора творчого пошуку, організатора середовища, сприятливого для самовираження, рефлексії, діалогу та співпраці. За таких умов інноваційні методи втрачають статус формальної новачки й набувають функціональної доцільності як засіб цілеспрямованого розвитку креативного мислення, емоційної включеності та ініціативної навчальної поведінки молодшого школяра.

Таким чином, інноваційні методи навчання є ефективним засобом розвитку творчого потенціалу молодших школярів на уроках ЯДС. Завдяки поєднанню міждисциплінарного змісту з діяльнісними, емоційно залученими формами роботи, створюються умови для формування ключових компонентів творчості: мислення, уяви, ініціативності та самовираження. Методична цінність інноваційних підходів полягає у їх здатності адаптуватися до індивідуальних особливостей дитини, забезпечуючи навчання як особистісно значущий досвід. За умови системного впровадження інноваційні методи перетворюються на реальний ресурс формування творчої, мислячої й соціально активної особистості молодшого школяра.

Список використаних джерел:

1. Бондар Ю. В. Використання творчих завдань під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у початковій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. №70. С. 95-99.
2. Гордієнко О. А. Розвиток творчих здібностей учнів початкової школи засобами інноваційних технологій. *Science and technology: міжнародна конференція (26-28.02.2025, Японія)*. 2025. С. 194-200.
3. Іванова В.В. Психологічні особливості розвитку творчих здібностей молодших школярів у позанавчальній діяльності. *Актуальні проблеми психології*. 2019. №16. С. 118-126.
4. Латиш Н.М. Розвиток творчого потенціалу молодших школярів. *Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: збірник наукових праць*. 14 травня 2020, Умань). Умань, 2020. С. 35-38.

ІНТЕРАКТИВНА ІГРАШКА «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ СЕМАРГЛ»: ДОСВІД РОЗРОБКИ ТА ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Корбач Дмитро, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Корбач Аліна, здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»

Протченко Олександра, здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»

Науковий керівник: Стрілецька Н. М., кандидатка педагогічних наук, доцентка

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка

Сучасна початкова освіта потребує інноваційних підходів, що поєднують ефективне засвоєння знань із розвитком критичного мислення, комунікативних навичок та пізнавальної активності учнів. Формування в учнів національно-культурної ідентичності, інтересу до рідного краю та розвиток пізнавальної мотивації є пріоритетними завданнями сучасної початкової школи. У цьому контексті зростає роль ігрових технологій та інтерактивних засобів навчання, які забезпечують природне включення дітей до навчального процесу. Особливої